

Павлюк В.І.

кандидат педагогічних наук,
доцент
Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини

З ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ГЕНДЕРНОЇ ЛІНГВІСТИКИ

Зв'язок між мовою і статтю людини представляв інтерес в полі соціолінгвістики і суміжних дисциплін ще на початку ХХ ст. Коли науковці в лінгвістичної антропології розглядали відмінності між жіночою та чоловічою вимовою в цілому ряді мов, то в багатьох випадках, виявляли відмінні риси мови різних статей.

Гендерна лінгвістика почала розвиватися з 60-х рр. ХХ ст. Саме в цей період проводилися кількісні дослідження змін мови обох статей, і було виявлено, що серед доповідачів з подібних соціальних класів, жінки, як правило, використовували більш стандартний або «престижний» варіант мови подібно до того, яким користувалися чоловіки.

Як наука гендерна лінгвістика набула динамічного розвитку в 70-х рр. ХХ ст. за допомогою західного жіночого руху і дослідників явища фемінізму.

Феміністські рухи і в минулому, і в сьогоденні борються за права жінок: виборче право, право займати державні посади, право на працю і рівну оплату праці, право на власність, освіту, участь в угодах, рівні права в шлюбі, право на відпустку у зв'язку з вагітністю та пологами, право на тілесну автономію і недоторканність (захист жінок і дівчаток від зґвалтувань, сексуальних домагань і домашнього насильства) Феміністські рухи вважаються однією з головних рушійних сил найбільших соціальних змін в області прав жінок, особливо в західних країнах, зокрема у Великій Британії, де нормою життя є гендерна нейтральність слововживання звернень до жінок в англійській мові.

Зокрема у 80-х рр. ХХ ст. було виявлено, що жінки намагаються використовувати більш кооперативний стиль мови, в той час як чоловіки

користувалися конкурентним стилем. Розвиток гендерної лінгвістики того періоду також охарактеризувався різними позиціями, ретроспективно названими «дефіцит чоловічої домінанти» і «культурної різниці».

Таким чином, позиція дефіциту передбачала недостачу жіночого мовлення по відношенню до чоловічої, а позиція чоловічого домінування пояснювала значний вплив чоловічої мови різницею в силі голосу між представниками обох статей. У свою чергу, позиція культурної різниці розглядала мову жінок і чоловіків як культурно різні феномени. Теорія ввічливості, яка виникла в даний період розвитку гендерної лінгвістики, інтерпретувала мова жінок як більш лінгвістично ввічливу, ніж чоловічу.

Гендерна лінгвістика 90-х рр. ХХ ст. зазнала впливу сучасних теорій пов'язаних з пост-структуралізмом, наприклад теорії перформативності.

У лінгвістиці сучасної англійської мови простежується тенденція до зміни форм звернень до жінок в зв'язку з ростом соціального статусу останніх в суспільстві [1, 89].

Література

1. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка, Москва. – 1990. – 384 с.